

“Mysterie opgelost: daarom heeft Utrecht een vrouwenbibliotheek”

*Hieronder het artikel dat ‘In de buurt Utrecht op 8 maart, Internationale Vrouwendag, plaatste op haar website.

Is het een bieb waar alleen vrouwen welkom zijn? Zijn alleen dames eigenaar? De Vrouwenbibliotheek in Utrecht roept vragen op. De naam klinkt feministisch en misschien is deze plek dat ook. Indebuurt zocht uit waarom Utrecht een vrouwenbibliotheek heeft.

Vrouwenbibliotheek Utrecht is opgericht door een groep Vrouwenhuis-vrouwen in 1984, de tijd van de tweede feministische golf legt Marjolein Datema uit. Ze is beheerder van de Vrouwenbibliotheek in Utrecht. “De vrouwen wilden een plek met feministische literatuur, documentatiemateriaal en non-fictieboeken die toegang gaven tot de vrouwencultuur.” Dat begon klein, maar groeide vrij snel uit.

Gezicht op de onderpui van het pand Twijnstraat 69 (het Vrouwenhuis) in Utrecht. Foto: collectie Het Utrechts Archief/859023 en

Gezicht op de voorgevel van het Vrouwenhuis, een rechtswinkel voor vrouwen in Utrecht. Foto: collectie Het Utrechts Archief/71764

De bieb bloeide op

De Vrouwenbibliotheek kreeg subsidie van de gemeente en verhuisde naar een ruimere plek aan de Wittevrouwenkade. Marjolein: “De bibliotheek bloeide met een uitdijende collectie. Er was veel documentatie die ingezien en gebruikt kon worden (er was nog geen internet en vrouwenstudies aan de universiteit was nog klein), een leestafel met tijdschriften en andere activiteiten.”

Geen subsidie meer

Vanaf 2000 kortte de gemeente de subsidie. De bieb verhuisde naar een kleiner pand aan het Janskerkhof. In 2008 werd de stekker er helemaal uit getrokken. Het lukte niet om een organisatie te vinden waar de collectie in zijn geheel bij elkaar kon blijven. “Alle leden van de bibliotheek ontvingen een brief met de tekst: ‘de boeken gaan in de verkoop, en de documentatie gaat naar het oud papier.’”

Gered door vrijwilligers

Marjolein vond dit zo zonde, dat zij en haar man ruimte boden voor de collectie in hun werkplek aan de Gansstraat. “Met de belofte om de bibliotheek openbaar toegankelijk te houden.” Rond Vrouwendag in 2010 ging de Vrouwenbibliotheek weer open. “Vrij snel wandelden helpende handen binnen en is de bieb vanaf ‘doodgebloed’ weer helemaal opgebouwd. De openingstijden zijn beperkt, maar er is veel mogelijk.”

De rol van de bieb nu

Tegenwoordig is iedereen welkom bij de Vrouwenbibliotheek, dus ook mannen. Je kunt er terecht voor zowel fictie als non-fictie. Marjolein: “De fictie is geschreven dóór vrouwen. Dat zijn romans, verhalen, poëzie en ook thrillers. Daarbij maakt het niet uit waar het boek over gaat. Ze kunnen over allerlei personages, gebeurtenissen en onderwerpen gaan.”

De non-fictie gaat óver vrouwen. “Daarbij maakt het niet uit wie het schreef, al blijkt in de praktijk dat vooral vrouwen over vrouwen schrijven. Maar dat hoeft dus niet. Een voorbeeld: vorige week kregen we het boek binnen *Heksenjacht*, geschreven door een man die zich daarmee bezighield.”

Aandacht en bewustwording

Volgens Marjolein is het nog steeds belangrijk om aandacht te besteden aan de ontwikkeling en bewustwording van de collectieve geschiedenis van vrouwen. “Literatuur kan daar een onderdeel van zijn. Dat geldt voor de non-fictie, die betrekking heeft op vrouwen en op wat voor vrouwen belangrijk is. Maar ook voor ‘onze’ fictie, vanuit het vrouwelijke perspectief (‘the female gaze’). Een invalshoek, die inspirerend en ondersteunend kan werken.”

Bovendien zegt Marjolein, worden vrouwelijke schrijvers nog steeds minder gelezen, minder gewaardeerd en minder gerecenseerd dan mannen. “Ze mogen dus best wat extra aandacht krijgen, al komt er gelukkig wel steeds meer belangstelling voor schrijvende vrouwen en voor ‘vergeten’ schrijfsters. We hopen met onze collectie daar aan bij te kunnen dragen.”